

(Increasing DEaf Adult health Literacy through innovative methodologies)

Zvyšovanie zdravotnej gramotnosti dospelých nepočujúcich prostredníctvom inovatívnych metódik

PRÍRUČKA PRE PEDAGÓGOV DOSPELÝCH

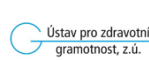
Erasmus+ - KA220 – Kooperačné partnerstvá v oblasti vzdelávania dospelých

(Dĺžka trvania: 01.05.2023 – 30.04.2025)

Projekt č. 2022-2-SK-01-KA220-ADU-000102228

Innosign

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union

Obsah

1. PROJEKT IDEAL: CIELE A VÝHODY	4
1.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY	4
1.2. ÚVOD PROJEKTU IDEAL	4
2. PREČO PRÍRUČKA PRE PEDAGÓGOV PRACUJÚCICH S DOSPELÝMI NEPOČUJÚCIMI	9
2.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY	9
2.2. ÚVOD	9
2.3. PREČO VYPRACOVAŤ PRÍRUČKU PRE PEDAGÓGOV PRACUJÚCICH S NEPOČUJÚCIMI DOSPELÝMI ?	9
2.4. ÚČEL PRÍRUČKY	11
2.5. OBSAH PRÍRUČKY	11
2.6. SÚLAD S PROJEKTOM IDEAL	12
2.7. POCHOPENIE POJMU „NEPOČUJÚCI DOSPELÍ“	12
2.8. ODKAZY A CITÁTY	14
3. SLOVNÍČEK	15
3.1. ODKAZY A CITÁCIE	16
4. KAPITOLA 1: AKO NAVRHNÚŤ VZDELÁVACIE JEDNOTKY PRE NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH	17
4.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY	17
4.2. KLÚČOVÉ ASPEKTY, KTORÉ TREBA ZVÁŽIŤ	17
4.3. POCHOPENIE KONTEXTU CIEĽOVEJ SKUPINY	17
4.4. DEFINOVANIE OBSAHU A CIEĽOV	18
4.5. VÝBER VHODNEJ METODIKY	19
4.6. PLÁNOVANIE A IMPLEMENTÁCIA	20
4.7. METÓDY HODNOTENIA	23
4.8. ODKAZY A CITÁTY	24
5. KAPITOLA 2: VZDELÁVACIE ZRUČNOSTI PEDAGÓGOV DOSPELÝCH	25
5.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY	25
2.2. POCHOPENIE POTRIEB NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH ŠTUDENTOV	25
2.3. KLÚČOVÉ ZRUČNOSTI PEDAGÓGOV	26
2.4. VYUČOVACIE STRATÉGIE: TIPY PRE PEDAGÓGOV	29
2.5. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE	30
2.6. ODKAZY A CITÁTY:	31
3. KAPITOLA 3: VZDELÁVACIE METODIKY NA PODPORU DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ	32

3.2.	CIEĽ TEJTO KAPITOLY	32
3.3.	POCHOPENIE DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ	32
3.4.	PREČO SÚ DIGITÁLNE ZRUČNOSTI DÔLEŽITÉ PRE NEPOČUJÚCICH ŠTUDENTOV?	32
3.5.	VÝZVY, KTORÉ TREBA ZVÁŽIŤ	33
3.6.	METODIKY NA PODPORU DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ	33
3.7.	ODKAZY A CITÁTY	38
4.	KAPITOLA 4: MOTIVÁCIA NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH PROSTREDNÍCTVOM INTERAKTÍVNYCH A ZAUJÍMAVÝCH METODÍK	40
4.2.	CIEĽ TEJTO KAPITOLY	40
4.3.	POCHOPENIE MOTIVÁCIE	40
4.4.	STRATÉGIE NA ZVÝŠENIE MOTIVÁCIE	41
4.5.	PRAKTICKÉ TIPY PRE PEDAGÓGOV	44
4.6.	MOTIVÁCIA V PRAXI	45
4.7.	REFERENCIE A CITÁTY	45
5.	KAPITOLA 5: PREČO POSILNIŤ POSTAVENIE NEPOČUJÚCICH S CIEĽOM ZLEPŠIŤ ZDRAVOTNÚ GRAMOTNOSŤ	47
5.2.	CIEĽ TEJTO KAPITOLY	47
5.3.	DÔLEŽITOSŤ POSILNENIA POSTAVENIA NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH	47
5.4.	VÝZVY, KTORÉ MAJÚ NEPOČUJÚCI DOSPELÍ	48
5.5.	STRATÉGIE NA ZVÝŠENIE ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI	49
5.6.	TIPY PRE PEDAGÓGOV A ZDRAVOTNÍCKYCH POSKYTOVATEĽOV	52
5.7.	PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA: DEAF HEALTH CHAMPIONS	53
5.8.	ODKAZY A CITÁTY	54
6.	KAPITOLA 6: STRATÉGIE VZDELÁVANIA, KTORÉ UMOŽŇUJÚ NEPOČUJÚCIM ZLEPŠIŤ ZDRAVOTNÚ GRAMOTNOSŤ	55
6.2.	CIEĽ TEJTO KAPITOLY	55
6.3.	SPOJENIE VZDELÁVACÍCH STRATÉGIÍ S MOTIVÁCIOU A METODIKAMI	55
6.4.	STRATÉGIE VZDELÁVANIA	55
6.5.	TIPY PRE PEDAGÓGOV	58
6.6.	ODKAZY A CITÁTY	59

1. PROJEKT IDEAL: CIELE A VÝHODY

1.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Tento kapitola predstavuje projekt IDEAL. Vysvetľuje ciele projektu, výhody a kľúčové výsledky. Pedagógovia sa dozvedia, ako projekt IDEAL podporuje dospelých nepočujúcich – vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ jednotlivcov – pri zlepšovaní ich zdravotnej gramotnosti.

1.2. ÚVOD PROJEKTU IDEAL

IDEAL je skratka pre "**Zvyšovanie zdravotnej gramotnosti dospelých nepočujúcich prostredníctvom inovatívnych metodík.**" Cieľom projektu je zlepšiť zdravotnú gramotnosť nepočujúcich dospelých, vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a Nepočujúcich+ jednotlivcov. Projekt je financovaný programom Erasmus+ Európskej únie a jeho trvanie je od roku 2023 do 2025. Na projekte spolupracuje sedem organizácií zo Slovenska, Českej republiky, Talianska, Španielska a Maďarska.

1.2.1. CIELE PROJEKTU IDEAL

Hlavným cieľom projektu IDEAL je:

- **Zlepšiť zdravotnú gramotnosť medzi dospelými nepočujúcimi**
 - o Pomôcť dospelým nepočujúcim dozvedieť sa viac o fyzickom a duševnom zdraví.
 - o Urobiť zdravotné informácie prístupnejšími a pochopiteľnejšími.
 - o Zahnúť témy ako prevencia chorôb, zdravotná starostlivosť, komplexné zdravotné problémy a vplyv škodlivých návykov na ochorenia ako je srdcová choroba.

1.2.2. RIEŠENIE JEDINEČNÝCH POTRIEB

Nepočujúci dospelí vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ osôb majú špecifické vzdelávacie potreby. Projekt IDEAL ich rieši prostredníctvom:

- **Poskytovanie špecializovaného vzdelávania**
 - o Tvorba vzdelávacích programov, ktoré spĺňajú ich konkrétne potreby.

- o Zabezpečenie prístupnosti materiálov použitím posunkového jazyka, titulkov, hmatových zdrojov a iných vhodných formátov.
- **Používanie inovatívnych vyučovacích metód**
 - o Uplatňovanie nových vyučovacích metód, ktoré zapájajú nepočujúcich študentov.
 - o Začlenenie digitálnych nástrojov a technológií na zlepšenie vzdelávania.
- **Rešpektovanie jazyka a kultúry**
 - o Váženie si jazyka (posunkového jazyka) a kultúry komunity Nepočujúcich.
 - o Podpora inkluzívnosti zohľadňovaním kultúrnych rozdielov.

1.2.3. KTO MÁ PROSPECH Z PROJEKTU IDEAL (CIEĽOVÉ SKUPINY)

Projekt IDEAL sa zameriava na dve hlavné skupiny:

1. Priami príjemcovia

- o **Nepočujúci dospelí:** Všetci nepočujúci jednotlivci vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+, ktorí si zlepšia svoje zdravotné znalosti.
- o **Pedagógovia dospelých:** Učitelia a školitelia, ktorí pracujú s nepočujúcimi dospelými, získajú nové vyučovacie metódy.

2. Nepriami príjemcovia

- o **Komunita nepočujúcich:** Rodiny a priatelia dospelých nepočujúcich budú mať prospech z lepšej komunikácie o zdraví.
- o **Asociácie nepočujúcich:** Organizácie podporujúce nepočujúcich budú mať viac zdrojov.
- o **Zdravotnícki odborníci a centrá:** Lekári, sestry a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti sa naučia, ako lepšie komunikovať s nepočujúcimi pacientmi.
- o **Verejné inštitúcie súvisiace s inklúziou, vzdelávaním a zdravím:** Školy, vysoké školy a organizácie pracujúce na inklúzii, vzdelávaní a zdraví budú mať lepšie nástroje a porozumenie.

1.2.4. VÝHODY PROJEKTU IDEAL

Projekt IDEAL prináša mnoho výhod:

- **Porozumenie potrebám v oblasti zdravia**
 - Identifikovanie, aké zdravotné informácie dospelí nepočujúci potrebujú.
- **Posilnenie postavenia dospelých nepočujúcich**
 - Poskytnutie nástrojov a zdrojov, ktoré im pomôžu získať prístup k zdravotným informáciám a porozumieť im.
 - Pomáha im prevziať kontrolu nad ich zdravím a pohodou.
- **Rozvoj efektívnych vyučovacích metód**
 - Vytvorenie najlepších vyučovacích metód pre Nepočujúcich dospelých, aby pochopili zásady zdravia.
 - Školenie pedagógov, aby používali metódy, ktoré vyhovujú Nepočujúcim, vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a Nepočujúcich+.
- **Zlepšenie digitálnych zručností**
 - Zlepšenie schopností Nepočujúcich dospelých používať digitálne nástroje.
 - Uľahčenie ich vyhľadávania zdravotných informácií online.
- **Vzdelávanie zdravotníckych profesionálov**
 - Učenie lekárov a sestier, ako efektívne komunikovať s nepočujúcimi pacientmi.
 - Podpora rešpektovania posunkového jazyka a kultúry Nepočujúcich v zdravotníckych zariadeniach.
- **Zdieľanie vzdelávacích zdrojov**
 - Tvorba vzdelávacích videí v posunkovom jazyku.
 - Zdieľanie vzdelávacích materiálov prostredníctvom sociálnych médií a používateľsky priateľskej webovej stránky.

Príklad: *Mária, dospelá nepočujúca s poruchou zraku, využíva zdroje projektu IDEAL na získanie informácií o liečbe cukrovky. Vďaka materiálom v hmatových*

formátoch a videám s titulkami lepšie rozumie svojmu stavu a efektívnejšie komunikuje so svojim poskytovateľom zdravotnej starostlivosti.

1.2.5. ČO PROJEKT IDEAL VYTVORÍ

Aby dosiahol svoje ciele, projekt IDEAL vytvorí:

1. Príručku pre pedagógov dospelých

- o Príručku s novými vyučovacími metódami, ktoré pomôžu nepočujúcim dospelým aktívne sa učiť.
- o Obsahuje stratégie na zlepšenie digitálnych zručností.
- o Dostupná v prístupných formátoch pre pedagógov.

2. Program zdravotného vzdelávania pre dospelých nepočujúcich

- o Vzdelávací program, ktorý učí základné zdravotné znalosti.
- o Pomáha nepočujúcim dospelým vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ starať sa o svoje fyzické a duševné zdravie.
- o Využíva interaktívne a zaujímavé metódy.

3. Informačné videá v posunkovom jazyku

- o Videá, ktoré pokrývajú dôležité zdravotné témy a prevenciu chorôb.
- o Vytvorené v posunkovom jazyku pre komunitu Nepočujúcich.
- o Zlepšuje porozumenie a informovanosť.

4. Webová stránka a mobilná aplikácia

- o Užívateľsky priateľská webová stránka a aplikácia.
- o Poskytujú videá v posunkovom jazyku o témach zdravia a prevencie.
- o Zahrňujú nástroj na vzdelávacie materiály pre vzdelávacie stretnutia.

5. Semináre pre zdravotníckych profesionálov

- o Podujatie pre lekárov, zdravotné sestry a zdravotnícky personál.
- o Zamerané na efektívnu komunikáciu s nepočujúcimi pacientmi.

- o Podpora porozumenia kultúre a jazyku Nepočujúcich.

Ako sa budú tieto informácie zdieľať?

- Príručka a materiály budú dostupné online pre pedagógov po celom svete.
- Seminára zvýšia informovanosť zdravotníckych pracovníkov.
- Sociálne médiá a partnerstvá s asociáciami nepočujúcich pomôžu zdieľať materiály.

1.2.6. ZISTIŤ VIAC

Viac informácií o projekte IDEAL nájdete na našej webovej stránke:

<https://ideal-health.top/>

Nájdete tu:

- Aktuálne informácie o aktivitách a výsledkoch projektu.
- Zdroje a materiály pre pedagógov a dospelých nepočujúcich.
- Informácie o pripravovaných seminároch a podujatiach.

2. PREČO PRÍRUČKA PRE PEDAGÓGOV PRACUJÚCICH S DOSPELÝMI NEPOČUJÚCIMI

2.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola vysvetľuje, prečo je táto príručka dôležitá pre pedagógov, ktorí pracujú s nepočujúcimi dospelými vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ osôb. Uvádzajú sa v nej dôvody na vytvorenie špecializovanej príručky a opisuje sa jej jedinečný obsah. Cieľom je pomôcť pedagógom efektívne podporovať Nepočujúcich dospelých na ich ceste k vzdelávaniu, najmä pri zvyšovaní zdravotnej gramotnosti.

2.2. Úvod

pedagógovia zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore Nepočujúcich dospelých. Mnohí nepočujúci dospelí čelia problémom v prístupe k zdravotným informáciám kvôli komunikačným bariéram a nedostatku dostupných zdrojov. Pedagógovia môžu mať nedostatok skúseností v práci s dospelými nepočujúcimi a existujúce vyučovacie metódy často nemusia plne zohľadňovať ich špecifické potreby.

Táto príručka tento nedostatok vyplní tým, že poskytuje prispôbené vzdelávacie metodiky. Zameriava sa na aktívne zapojenie, inkluzivitu a využitie technológií na zlepšenie digitálnych zručností.

2.3. PREČO VYPRACOVAŤ PRÍRUČKU PRE PEDAGÓGOV PRACUJÚCICH S NEPOČUJÚCIMI DOSPELÝMI ?

Výzvy, ktorým čelia dospelí nepočujúci vo vzdelávaní

- **Obmedzený prístup k informáciám**
 - Nepočujúci dospelí majú často problémy s prístupom k informáciám kvôli komunikačným bariéram.
 - Vzdelávacie systémy nemusia plne vyhovovať ich potrebám.
- **Nedostatočné vzdelávacie zdroje**
 - Vyučovacie metódy a materiály sú často určené pre mladých Nepočujúcich.
 - Je potrebné flexibilné vzdelávanie prispôbené dospelým študentom.

Potrebná špecializovaná príprava pre pedagógov

- **Nedostatok skúseností**
 - Len málo pedagógov má skúsenosti s prácou s nepočujúcimi dospelými.
 - Pedagógovia často pracujú najmä s nepočujúcimi deťmi alebo inými marginalizovanými skupinami.
- **Adaptácia vyučovacích metód**
 - Vyučovacie stratégie treba prispôsobiť dospelým nepočujúcim.
 - Sú potrebné nové a efektívnejšie metodiky, ktoré pomôžu dospelým nepočujúcim dosiahnuť ich vzdelávacie ciele.

Diverzita populácie nepočujúcich

- **Rôznorodé prostredie a potreby**
 - Faktory ako stupeň a začiatok straty sluchu, vzdelanie, sociálne a ekonomické prostredie ovplyvňujú vzdelávacie potreby.
 - Niektorí sú nepočujúci od narodenia, iní stratia sluch neskôr v živote.
- **Rôzne komunikačné preferencie**
 - Niektorí používajú posunkový jazyk, iní sa spoliehajú na reč, odčítanie z pier alebo asistenčné technológie.
 - Schopnosti čítania a písania sa môžu líšiť.

Význam kultúrnej citlivosti

- **Terminológia a identita**
 - Pedagógovia by mali byť oboznámení s tým, ako sa jednotlivci identifikujú: Nepočujúci, nedoslýchaví, neskoro ohluchnutí, nepočujúci s poruchou zraku, nepočujúci so zdravotným postihnutím („nepočujúci+“).
 - Rešpektujte preferovanú identitu a komunikačnú metódu každého jednotlivca.
- **Komunikačné modality**
 - Pochopiť spôsoby komunikácie, ktoré používajú študenti.
 - Zabezpečte prístupnosť pomocou posunkového jazyka, taktilného posunkovania a iných pomôcok.

Príklad: *Pedagóg, ktorý plánuje kurz zdravotnej gramotnosti, si uvedomí, že niektorí študenti preferujú posunkový jazyk, zatiaľ čo iní používajú čítanie z pier. Poskytnutím materiálov vo videách v posunkovom jazyku a písanom texte pedagóg zabezpečí prístup všetkým študentom k informáciám.*

2.4. ÚČEL PRÍRUČKY

- **Podpora pedagógov vo výučbe zdravotnej gramotnosti**
 - Poskytnúť stratégie na pomoc nepočujúcim dospelým pri učení sa o ochrane zdravia a získavaní zdravotných informácií.
 - **Ponúknuť prispôsobené metodiky**
 - Predstaviť inovatívne vyučovacie metódy, ktoré aktívne zapájajú nepočujúcich študentov.
 - Využiť technológie na zlepšenie digitálnych zručností.
 - **Slúžiť ako zdroj pre rôznych pedagógov**
 - **Nepočujúci pedagógovia**, ktorí používajú posunkový jazyk.
 - **Počujúci pedagógovia**, ktorí pracujú s nepočujúcimi dospelými, môžu využívať tlmočníkov alebo sprostredkovateľov posunkového jazyka alebo môžu sami ovládať posunkový jazyk.
 - **Skúsení pedagógovia rôznych dospelých**, ktorí chcú pracovať s nepočujúcimi.
-

2.5. OBSAH PRÍRUČKY

Príručka obsahuje šesť kapitol rozdelených do troch hlavných častí:

1. Podpora pre pedagógov

- **Kapitola 1:** Ako navrhnuť vzdelávacie jednotky pre nepočujúcich dospelých
- **Kapitola 2:** Vzdelávacie zručnosti pre pedagógov dospelých

2. Metodiky vzdelávania

- **Kapitola 3:** Metodiky vzdelávania podporujúce digitálne zručnosti

- o **Kapitola 4:** Motivácia nepočujúcich dospelých prostredníctvom interaktívnych a zaujímavých metódik

3. Zdravotná gramotnosť nepočujúcich

- o **Kapitola 5:** Prečo posilniť zdravotnú gramotnosť nepočujúcich
- o **Kapitola 6:** Stratégie vzdelávania umožňujúce nepočujúcim zlepšiť zdravotnú gramotnosť

Vlastnosti každej kapitoly

- **Úvod**
 - o Vysvetľuje hlavný cieľ a súvislosť s projektom IDEAL.
- **Informácie o téme**
 - o Poskytuje relevantný obsah a diskusie.
- **Príklady a tipy pre pedagógov**
 - o Obsahuje praktické príklady, prípadové štúdie alebo tipy.
- **Odkazy a citáty**
 - o Ponúka zdroje na ďalšie čítanie.

Glosár

- Obsahuje definície technických a špecifických pojmov uvedených v príručke.

2.6. SÚLAD S PROJEKTOM IDEAL

- Kapitoly vychádzajú z usmernení a dokumentov projektu IDEAL.
- Obsah sa riadi cieľmi a metódami projektu, čím poskytuje pedagógom konzistentné a praktické informácie.
- Hoci je projekt IDEAL podporovaný Európskou komisiou, názory v tejto príručke sú názormi autorov a nemusia odrážať názory Európskej komisie alebo Európskej výkonnej agentúry pre vzdelávanie a kultúru (EACEA).

2.7. POCHOPENIE POJMU „NEPOČUJÚCI DOSPELÍ“

Definícia v tejto príručke

Pre zjednodušenie pojem „**nepočujúci dospelí**“ zahŕňa rôzne skupiny osôb so stratou sluchu. Pedagógovia môžu pracovať s rôznymi skupinami, preto je dôležité pochopiť a rešpektovať identitu každého študenta.

Kategórie

1. Nepočujúci (s veľkým N)

- o Identifikujú sa ako súčasť kultúrnej a jazykovej menšiny.
- o Používajú posunkový jazyk ako svoj primárny/rodný jazyk.
- o Vnímajú hluchotu ako dôležitú súčasť svojej identity.
- o Môžu, ale nemusia používať reč na komunikáciu.

2. nepočujúci

- o Neidentifikujú sa s kultúrnou komunitou nepočujúcich.
- o Spoliehajú sa na reč a zvyšky sluchu skôr ako na posunkový jazyk.
- o Často sa stýkajú prevažne s počujúcimi ľuďmi.

3. Nedoslýchaví

- o Osoby s miernou až ťažkou stratou sluchu.
- o Často používajú reč ako primárny spôsob komunikácie.
- o Môžu byť zapojení do komunit nepočujúcich aj počujúcich.

4. Neskoro ohluchnutí

- o Strata sluchu po tom, ako vyrastali počujúci.
- o Môžu sa naučiť posunkový jazyk alebo naďalej používať hovorenú reč.
- o Môžu zvažovať kochleárne implantáty alebo iné technológie.

5. nepočujúci s poruchou zraku

- o Osoby so stratou sluchu aj zraku.
- o Používajú kombináciu posunkového jazyka, hmatového posunkovania, Braillovho písma alebo iných komunikačných metód.

6. Nepočujúci so zdravotným postihnutím (Nepočujúci+)

- o Nepočujúce osoby s ďalším postihnutím (napr. mozgová obrna, kognitívne postihnutie).
- o Môžu vyžadovať dodatočnú podporu a prispôbené učebné metódy.

Kultúrna citlivosť a rešpekt

- **Spýtajte sa študentov na ich preferencie**
 - o Používajte otázky typu: „Ako sa vám môžem prispôbiť?“, aby ste prejavili rešpekt.
- **Vyhňte sa predpokladom**
 - o Nepredpokladajte preferencie študenta ohľadom komunikácie alebo identity.
- **Poskytnite prístupné možnosti**
 - o Ponúkajte materiály v rôznych formátoch, aby ste vyhovelí rôznym potrebám.

Príklad dobrej praxe: *Pred začatím kurzu zašle pedagóg účastníkom kurzu dotazník, v ktorom sa ich opýta na preferované spôsoby komunikácie a prípadné prispôbenia, ktoré by mohli potrebovať. To umožňuje pedagógovi pripraviť vhodné materiály a podporu.*

2.8. ODKAZY A CITÁTY

- *Nepočujúci s poruchou zraku.* Postranná poznámka k terminológii. Centrum pre nepočujúcich a nevidiacich, Glosár pojmov,
<https://deafandblindoutreach.org/dhh-guidelines-for-the-assessment-glossary>
- Laura Siege, Agentúra pre ľudské služby, Oddelenie pre zdravotné postihnutia, starnutie a nezávislý život,
<https://dail.vermont.gov/sites/dail/files/documents/HearingTerminology.pdf>
- Kanadská asociácia nepočujúcich, terminológia,
<https://cad-asc.ca/issues-positions/terminology/Deafblind or Deaf-blind, Side bar on Terminology>

3. SLOVNÍČEK

- **Asistenčné technológie**
 - o *Definícia:* Nástroje a systémy, ktoré pomáhajú ľuďom so sluchovým postihnutím komunikovať a učiť sa. Príklady zahŕňajú načúvacie prístroje, kochleárne implantáty, služby titulkovania a komunikačné aplikácie.
- **Nepočujúci s poruchou zraku**
 - o *Definícia:* Ľudia, ktorí dobre nepočujú alebo nevidia. Môžu používať posunkový jazyk, hmatové posunkovanie, Braillovo písmo alebo iné spôsoby komunikácie. Všetky tieto spôsoby je možné používať.
- **Pedagóg**
 - o *Definícia:* Osoba s kvalifikáciou, zručnosťami, znalosťami, školením alebo skúsenosťami na vyučovanie určitého predmetu alebo zručnosti.
- **eLearning (elektronické vzdelávanie)**
 - o *Definícia:* Vzdelávanie pomocou digitálnych nástrojov, ako je internet, počítače, tablety alebo smartfóny.
- **Zážitkové učenie**
 - o *Definícia:* Učenie sa prostredníctvom priamej skúsenosti mimo tradičného akademického prostredia, napríklad stáže, komunitné služby alebo praktické projekty.
- **Zdravotná gramotnosť**
 - o *Definícia:* Schopnosť ľudí vyhľadať, pochopiť a používať informácie, ktoré im pomáhajú udržiavať zdravie seba, rodiny a komunity.
- **Jazyková identita spojená s posunkovým jazykom**
 - o *Definícia:* Pocit príslušnosti a kultúrnej identity spojený s používaním posunkového jazyka ako primárneho spôsobu komunikácie.
- **Posunkový jazyk**
 - o *Definícia:* Vizuálny jazyk s vlastnou gramatikou a syntaxou, ktorý využíva tvary rúk, pohyby, mimiku tváre a reč tela a ktorý používajú najmä nepočujúci.

Tip pre pedagógov: *Pri práci s nepočujúcimi dospelými je užitočné poznať tieto pojmy, aby ste mohli lepšie komunikovať a vyučovať. Vždy sa ich pýtajte, aký spôsob komunikácie uprednostňujú, a prispôbte sa ich potrebám.*

3.1. ODKAZY A CITÁCIE

- Centrum pre nepočujúcich a nevidiacich, Glosár pojmov, <https://deafandblindoutreach.org/dhh-guidelines-for-the-assessment-glossary>
- Laura Siege, Agentúra pre ľudské služby, Oddelenie pre zdravotné postihnutie, starnutie a nezávislý život, <https://dail.vermont.gov/sites/dail/files/documents/HearingTerminology.pdf>
- Kanadská asociácia nepočujúcich, Terminológia, <https://cad-asc.ca/issues-positions/terminology/>
- [Deafblind or Deaf-blind. Side bar on Terminology](#)
- Nutbeam, Don. 1998. "Glosár podpory zdravia." Health Promot. Int., 13 (4): 349-364. doi: 10.1093/heapro/13.4.349
- <https://www.pearsoned.com/making-a-case-for-experiential-learning-in-higher-education/>

4. KAPITOLA 1: AKO NAVRHNÚŤ VZDELÁVACIE JEDNOTKY PRE NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH

4.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola poskytuje pedagógom usmernenia, ako navrhnuť efektívne vzdelávacie jednotky pre nepočujúcich dospelých, vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich s ďalšími postihnutiami (Nepočujúci+), so zameraním na zdravie a zdravotnú gramotnosť. Pochopenie jedinečných potrieb nepočujúcich študentov je nevyhnutné na vytváranie inkluzívnych a účinných vzdelávacích skúseností.

4.2. KLÚČOVÉ ASPEKTY, KTORÉ TREBA ZVÁŽIŤ

Pri navrhovaní vzdelávacej jednotky pre nepočujúcich dospelých zvážte nasledujúce aspekty:

1. **Pochopenie cieľovej skupiny**
 2. **Definovanie obsahu a cieľov vzdelávania**
 3. **Výber vhodnej metodiky a prístupu**
 4. **Plánovanie a realizácia**
 5. **Hodnotenie a spätná väzba**
-

4.3. POCHOPENIE KONTEXTU CIEĽOVEJ SKUPINY

Pred vytvorením vzdelávacej jednotky je dôležité pochopiť charakteristiky a potreby nepočujúcich študentov.

Zvážte:

- **Preferencie komunikácie:**
 - o Používanie posunkového jazyka (dbajte na regionálne varianty).
 - o Preferencia pre čítanie z pier, taktilné posunky alebo písaný text.
 - o Niektorí môžu mať ďalšie potreby (Nepočujúci+), napríklad zrakové poruchy.
- **Kultúrna citlivosť:**
 - o Rešpektujte kultúru a identitu Nepočujúcich.

- o Uznajte dôležitosť komunity a spoločných skúseností.

Prístupnosť a práva:

- Dodržiavajte Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečte prístupnosť vzdelávania.
- **Poskytujte informácie:** Ponúknite obsah v preferovaných komunikačných formátoch študentov (videá v posunkovom jazyku, jasné písané materiály).
- **Opatrenia prístupnosti:** Implementujte potrebnú podporu, ako sú tlmočníci posunkového jazyka alebo vizuálne pomôcky.

***Príklad:** Učiteľka pripravuje kurz zdravotnej gramotnosti pre nepočujúcich dospelých, vrátane niektorých s Usherovým syndrómom (stav, ktorý ovplyvňuje sluch a zrak). Aby vyhoveda všetkým, poskytuje materiály vo forme videí v posunkovom jazyku, veľkoplošné tlačené podklady, zabezpečuje dostatočné osvetlenie miestnosti bez oslnenia a používa hmatové pomôcky pre osoby so zrakovým postihnutím.*

4.4. DEFINOVANIE OBSAHU A CIEĽOV

Jasne definujte, čo chcete učiť a prečo je to pre vašich študentov dôležité.

Kľúčové otázky:**1. Čo budete učiť?**

- **Zdravotné témy**
 - o *Príklad: Pochopenie lekárskeho pokynov.*
 - o *Príklad: Prístup k zdravotníckym službám.*
- **Zručnosti**
 - o *Príklad: Interpretácia zdravotných informácií.*
 - o *Príklad: Sebaobhajoba v zdravotníckych situáciách.*

2. Prečo je to dôležité?

- **Posilnenie postavenia**
 - o Pomáha študentom robiť informované rozhodnutia o svojom zdraví.
 - o Podporuje nezávislosť pri starostlivosti o zdravie.

- **Orientácia**

- o Zlepšuje schopnosť orientovať sa v zdravotníckom systéme.
- o Príklad: Sebaisté plánovanie stretnutí s lekármi.

3. Ako to budete učiť?

- **Interaktívne metódy**

- o *Príklad: Hranie rolí pri rozhovoroch lekára s pacientom.*
- o *Príklad: Príklad: Skupinové diskusie o skúsenostiach so zdravím.*

- **Prístupné materiály**

- o *Príklad: Videá v posunkovom jazyku vysvetľujúce zdravotné pojmy.*
- o *Príklad: Materiály na čítanie s vizuálnymi prvkami.*

Príklad dobrej praxe: Pri výučbe o správnom užívaní liekov zahrňte aktivity, kde si študenti precvičia čítanie etiekiet na predpisoch s pomocou vizuálnych pomôcok. Simulujte komunikáciu s lekárnikmi prostredníctvom posunkového jazyka alebo písomných poznámok.

4.5. VÝBER VHODNEJ METODIKY

Vyberte vyučovacie metódy, ktoré zapájajú a motivujú nepočujúcich študentov.

Odporúčania:

- **Aktívna účasť:**

- o Podporujte skupinové diskusie o témach týkajúcich sa zdravia.
- o Používajte reálne scenáre na cvičenia s hraním rolí.

- **Dvojazyčný prístup:**

- o Poskytnite obsah v posunkovom jazyku aj písomnej forme.
- o Používajte vizuálne materiály, ako infografiky, obrázky a videá.

- **Využívanie predchádzajúcich vedomostí:**

- o Začnite diskusiou o skúsenostiach študentov so zdravotnou starostlivosťou.
- o Odstráňte mylné predstavy a vyplňte medzery vo vedomostiach.

Tip pre pedagógov: Odkaz na [kapitolu 3](#) kde nájdete podrobné výučbové metódy prispôsobené nepočujúcim.

Príklad: Pri výučbe o plánovaní lekárskeho stretnutia začnite diskusiou o výzvach, s ktorými sa študenti stretli. Potom predvedte efektívne stratégie pomocou videí v posunkovom jazyku a precvičte ich prostredníctvom interaktívneho hrania rolí.

4.6. PLÁNOVANIE A IMPLEMENTÁCIA

Efektívne plánovanie zabezpečuje plynulý a efektívny proces učenia.

Riadenie času:

- **Dĺžka sedenia:**

- o Držte hodiny krátke, aby ste udržali pozornosť. Nechajte čas na to, aby študenti mohli pred vysvetlením prezrieť vizuálne pomôcky.
- o Zahrňte krátke prestávky, aby ste predišli únave očí (napríklad 5-10 minút každých 30-45 minút).

- **Tempo:**

- o Vyvážte výučbu a interaktívne aktivity.
- o Nezabudnite nechať čas na otázky a objasnenia.

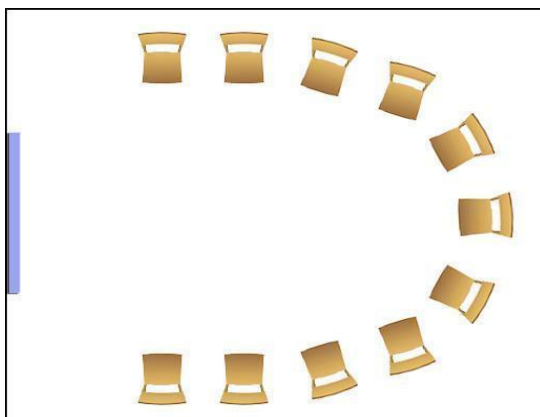
Usporiadanie priestoru:

- **Usporiadanie učebne:**

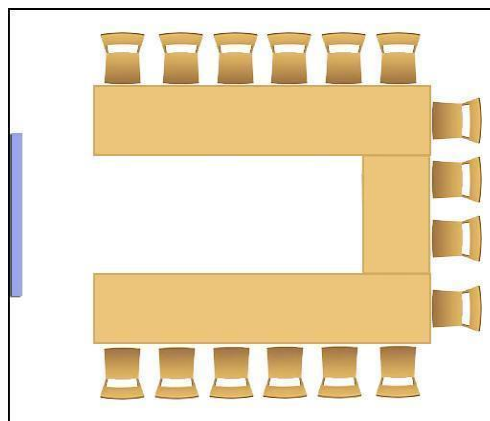
- o Usporiadajte sedenie v tvare písmena C alebo v kruhu tak, aby mal každý voľný výhľad.
- o Zabezpečte dobré osvetlenie miestnosti bez oslnenia.

- **Prístupnosť:**

- o Pred začatím hodiny skontrolujte priestor na možné prekážky.
- o Zabezpečte dostatočný priestor na pohyb a vizuálnu komunikáciu.

Obrázok: Trieda v tvare C bez stola.

Trieda v tvare C so stolom

Zdroje a materiály:

- **Vizuálne pomôcky:**
 - Používajte projektory na zobrazenie obrázkov a videí.
 - Zabezpečte informačné materiály s jasným vizuálnym zobrazením a ľahko čitateľným textom.
- **Technologická pripravenosť:**
 - Testujte všetky zariadenia pred začiatkom hodiny.
 - Majte pripravené záložné plány pre prípad technických problémov.

Obrázok: Projekčné plátno

Obrázok: Projektor

Obrázok: Trieda s projektorom a premietacím plátnom

Obrázok: Projekčné plátno Obrázok: Abeceda posunkového jazyka

Príklad: Pre dvojhodinové zasadnutie o porozumení lekárskym predpisom naplánujte segmenty po 25 minútach s 5-minútovými prestávkami. Použite miestnosť s dobrým osvetlením a sedením, ktoré umožňuje všetkým účastníkom vidieť sa navzájom. Pripravte kombináciu videí v posunkovom jazyku vysvetľujúcich bežné pokyny k liekom, interaktívne aktivity na čítanie predpisov a cvičenia v rámci hrania rolí na komunikáciu s lekárnikmi. Uistite sa, že usporiadanie miestnosti umožňuje všetkým účastníkom interagovať a vidieť vizuálne materiály.

4.7. METÓDY HODNOTENIA

Vyhodnoťte výsledky vzdelávania a získajte spätnú väzbu na zlepšenie budúcich stretnutí

Prístupné metódy hodnotenia:

- **Vizuálne hodnotenie:**
 - Používajte obrázkové kvízy na témy o zdraví.
 - Požiadajte účastníkov, aby predviedli zručnosti, ako je vyplňovanie lekárskeho formulára.
- **Prezentácie v posunkovom jazyku:**
 - Podporte účastníkov, aby prezentovali tému o zdraví v posunkovom jazyku.
 - Pri prijatí videí sa to považuje za preferované.
- **Zjednodušené písomné hodnotenia:**
 - Používajte jednoduchý jazyk.
 - Umožnite dodatočný čas na dokončenie.

Spätná väzba a reflexia:

- **Zbierajte spätnú väzbu od účastníkov:**
 - Používajte prieskumy s vizuálnymi stupnicami (napr. smajlíky).
 - Poskytnite možnosti na spätnú väzbu v posunkovom jazyku alebo písomne.
- **Sebareflexia:**
 - Zamyslite sa nad účinnosťou svojich metód.
 - Upravte budúce stretnutia na základe spätnej väzby.

Príklad dobrej praxe: Na konci učebnej jednotky o porozumení pokynom pedagóga účastníci absolvujú kvíz, v ktorom spájajú lekárske pojmy s obrázkami. Následne zdieľajú spätnú väzbu na zasadnutí prostredníctvom krátkeho videa alebo písomnej poznámky.

Tip pre pedagógov: Flexibilita je kľúčová. Budte pripravení prispôbiť svoj prístup na základe potrieb účastníkov a dostupných zdrojov. Pravidelná spätná väzba pomáha zdokonaľovať vyučovacie metódy a zabezpečiť angažované vzdelávacie skúsenosti.

4.8. ODKAZY A CITÁTY

- Organizácia Spojených národov. (2006). Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities>

- Alcina Madueño, A. (2009). Posunkové jazyky vo vzdelávaní nepočujúcich učiteľov v Španielsku: Historický pohľad. *Revista de Educación*, 349, 437-449
- Antia, S. y Metz, K. K. (2014). Spoluúčasť na vzdelávaní v USA: Kritická analýza výhod a výziev. En M. Marschark, et al (Eds.), *Bilingvismus a bilingválne vzdelávanie nepočujúcich* (pp. 424-442). Oxford
- Araque Hontangas, N. y Barrio de la Puente, J. L. (2010). Pozornosť venovaná rozmanitosti a rozvoj inkluzívnych vzdelávacích procesov. *Prisma Social: Revista de Investigación Social*, 4 (Narácie a sociálna konštrukcia reality).
- Booth, T. and Ainscow, M. (2011). *Index inklúzie: rozvoj učenia a participácie v školách*; (3. vydanie). Bristol: Centre for Studies in Inclusive Education (CSIE).
- Muñoz Baell, I. M., Ruiz-Cantero, M. T., Álvarez-Dardet, C., Ferreiro Lago, E. y Aroca Fernández, E. (2011). Comunidades sordas: ¿pacientes o ciudadanas? = Komunity nepočujúcich: pacienti alebo občania? *Gaceta Sanitaria*, 25(1), 72-78.
- Generálne riaditeľstvo pre vzdelávanie detí, primárne a špeciálne vzdelávanie. Preferované školy pre žiakov so sluchovým postihnutím. Región Madrid.

5. KAPITOLA 2: VZDELÁVACIE ZRUČNOSTI PEDAGÓGOV DOSPELÝCH

5.1. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola poukazuje na kľúčové pedagogické zručnosti, ktoré pedagógovia potrebujú pri práci s nepočujúcimi dospelými, vrátane tých, ktorí sú nepočujúci s poruchou zraku a nepočujúci+. Osvojením si týchto zručností môžu pedagógovia vytvoriť inkluzívne, pútavé a efektívne vzdelávacie prostredie, ktoré rešpektuje rozmanitosť a podporuje celoživotné vzdelávanie.

2.2. POCHOPENIE POTRIEB NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH ŠTUDENTOV

Nepočujúci dospelí účastníci vzdelávania pochádzajú z rôznych prostredí a majú jedinečné komunikačné preferencie a štýly učenia. Niektorí používajú posunkový jazyk, iní sa spoliehajú na čítanie z pier alebo asistenčné technológie. Pedagógovia musia byť citliví na tieto rozdiely, aby mohli poskytovať rovnaké príležitosti na učenie.

Kľúčové aspekty:

- **Komunikačné preferencie:**
 - o **Používatelia posunkového jazyka:** Môžu preferovať výučbu v posunkovom jazyku.
 - o **Odčítanie z pier:** Niektorí sa spoliehajú na odzveranie a hovorený jazyk.
 - o **Asistenčné technológie:** Iní používajú zariadenia, ako sú načúvacie prístroje alebo kochleárne implantáty.
- **Štýly učenia:**
 - o **Vizuálni študenti:** Mnohí nepočujúci dávajú prednosť vizuálnym pomôckam, ako sú diagramy, obrázky a videá.
 - o **Kinestetickí študenti:** Niektorí sa najlepšie učia prostredníctvom praktických činností.
- **Rozmanitosť v rámci komunity nepočujúcich:**
 - o **Nepočujúce-slepé osoby:** Môžu vyžadovať taktilné posunkovanie alebo Braillove materiály.

- o **Nepočujúci so zdravotným postihnutím (Nepočujúci+):** Nepočujúci jednotlivci s ďalším postihnutím môžu potrebovať prispôbenú podporu.

Obrázok: Príklady vzdelávacích zručností (zdroj: <https://stock.adobe.com/it>)

2.3. KLÚČOVÉ ZRUČNOSTI PEDAGÓGOV

1. Prispôsobivosť a flexibilita

- **Popis:** Schopnosť prispôsobiť vyučovacie metódy rôznym učebným štýlom a komunikačným preferenciám.
- **Dobrá prax:**
 - o upravovať plány vyučovania na základe spätnej väzby a potrieb študentov.
 - o Zahnúť tlmočníkov posunkového jazyka alebo sa naučiť základné posunky.
 - o Byť pripravený použiť alternatívne komunikačné metódy.
- **Príklad:** *Pedagóg si všimne, že niektorí študenti sú vizuálni študenti, a preto pridá do svojich lekcií viac vizuálnych pomôcok, ako sú diagramy a videá.*

2. Efektívna komunikácia

- **Popis:** Používanie jasných a dostupných komunikačných metód na zabezpečenie porozumenia.
- **Dobrá prax:**
 - o Používať jednoduchý jazyk a vyhnúť sa odborným výrazom.
 - o Podporiť vysvetlenia vizuálnymi pomôckami.

- o Udržiavať očný kontakt a zabezpečiť, aby bola vaša tvár viditeľná pre tých, ktorí odčítajú z pier.
- **Príklad:** Pri poskytovaní inštrukcií pedagóg používa jednoduchý jazyk, gestá a píše kľúčové body na tabuľu.

3. Kultúrna citlivosť a povedomie

- **Popis:** Pochopenie a rešpektovanie kultúry nepočujúcich a ich skúseností.
- **Dobrá prax:**
 - o Vzdelávať sa o kultúre a normách nepočujúcich.
 - o Vyhýbať sa predpokladom o schopnostiach alebo preferenciách.
 - o Rešpektovať identitu a hodnoty komunity nepočujúcich.
- **Príklad:** Pedagóg navštevuje semináre o kultúre nepočujúcich, aby lepšie porozumel pohľadu študentov.

4. Empatia a posilnenie postavenia

- **Popis:** Prejavovanie porozumenia výzvam študentov a podpora ich sebaobhajoby.
- **Dobrá prax:**
 - o Aktívne počúvať skúsenosti študentov.
 - o Potvrdzujte ich pocity a názory.
 - o Povzbudiť študentov, aby vyjadrili svoje potreby.
- **Príklad:** Pedagóg vytvára podporné prostredie, kde sa študenti cítia pohodlne pri zdieľaní svojich myšlienok.

5. Stratégie inkluzívneho vzdelávania

- **Popis:** Navrhovanie lekcií, ktoré sú prístupné pre všetkých študentov.
- **Dobrá prax:**
 - o Používať multimodálne vyučovacie metódy kombinujúce vizuálne, sluchové a kinestetické prístupy.
 - o Poskytujte materiály v rôznych formátoch (napr. videá v posunkovom jazyku, písaný text, vizuálne prezentácie).
- **Príklad:** Poskytnutie obsahu lekcie vo forme videí v posunkovom jazyku, písaného textu a vizuálnych prezentácií.

6. Digitálne zručnosti

- **Popis:** Využívanie technológií na zlepšenie vzdelávania a riešenie potrieb prístupnosti.
- **Dobrá prax:**
 - o Zahnúť digitálne nástroje, ako sú videá s titulkami a online platformy s prístupovými funkciami.
 - o Používať asistenčné technológie na podporu komunikácie.
- **Príklad:** Použitie softvéru na videokonferencie s automatickými titulkami pri dištančnej výučbe.

7. Schopnosť riešiť problémy

- **Popis:** Identifikácia a riešenie problémov, ktoré vznikajú vo vzdelávacom prostredí.
- **Dobrá prax:**
 - o Vytvoriť záložné plány pre technické problémy.
 - o Povzbudiť spoluprácu pri riešení problémov medzi študentmi.
- **Príklad:** Ak nastane technický problém, pedagóg má pripravené offline materiály, aby mohol pokračovať v lekcii bez prerušenia.

8. Myseľ orientovaná na celoživotné vzdelávanie

- **Popis:** Záväzok k neustálemu odbornému rozvoju a sebavzdelávaniu.
- **Dobrá prax:**
 - o Udržiavať aktuálne informácie o najnovších vzdelávacích metódach, technológiách a výskume týkajúcom sa vzdelávania nepočujúcich.
 - o Zapájať sa do neustáleho vzdelávania v oblasti inkluzívnosti a prístupnosti.
- **Príklad:** Pedagóg pravidelne navštevuje kurzy profesionálneho rozvoja v oblasti inkluzívneho vzdelávania.

9. Spätná väzba a reflexia

- **Popis:** Dávať a prijímať konštruktívnu spätnú väzbu na zlepšenie učebných skúseností.
- **Dobrá prax:**

- o Poskytovať pravidelnú spätnú väzbu študentom.
- o Povzbudzovať študentov, aby sa podelili o svoje názory a návrhy.
- o Zamyslite sa nad svojimi učebnými postupmi a primerane ich upravte.
- **Príklad:** *Po každej lekcii pedagóg požiada študentov o spätnú väzbu, aby mohol upraviť budúce stratégie vyučovania.*

10. Rešpektovanie rozmanitosti komunikácie

- **Popis:** Uznanie a prispôsobenie sa rôznym metódam komunikácie.
- **Dobrá prax:**
 - o Používať posunkový jazyk, písaný text, gestá a iné komunikačné pomôcky podľa potreby.
 - o Byť otvorený preferovaným metódam komunikácie študentov.
- **Príklad:** *V triede s rôznymi komunikačnými potrebami pedagóg používa kombináciu posunkového jazyka a vizuálnych prezentácií.*

2.4. VYUČOVACIE STRATÉGIE: TIPY PRE PEDAGÓGOV

- **Aktívne zapájať študentov**
 - o Zahrňte interaktívne aktivity, ako sú skupinové diskusie, hranie rolí a praktické projekty.
 - o **Príklad:** *Organizujte skupinové projekty, v ktorých študenti spolupracujú a vymieňajú si skúsenosti.*
- **Vytvorenie inkluzívneho prostredia**
 - o Podporujte atmosféru v triede, v ktorej sa všetci študenti cítia rešpektovaní a oceňovaní.
 - o Stanovte základné pravidlá, ktoré podporujú vzájomný rešpekt a zabraňujú diskriminácii.
 - o **Príklad:** *Na začiatku kurzu zapojte študentov do stanovenia noriem triedy, ktoré zdôrazňujú inkluzívnosť.*
- **Využívanie asistenčných technológií**

- o Zapojte technológie, ktoré pomáhajú pri komunikácii a učení, ako sú napríklad indukčné slučky, titulkovacie služby alebo komunikačné aplikácie.
 - o **Príklad:** *Používajte aplikácie, ktoré v reálnom čase prekladajú reč na text pre študentov, ktorí uprednostňujú čítanie.*
 - **Plánujte prístupnosť**
 - o Zabezpečte, aby boli všetky materiály a aktivity prístupné študentom s rôznymi potrebami.
 - o Podľa potreby poskytnite informačné materiály vo veľkom písme, Braillovom písme alebo v elektronických formátoch.
 - o **Príklad:** *Ponúknite digitálne kópie materiálov, ktoré možno upraviť podľa veľkosti písma alebo čítať nahlas pomocou čítačiek obrazovky.*
 - **Spolupráca so študentmi**
 - o Zapojte študentov do plánovania a rozhodovania v súvislosti s ich vzdelávaním.
 - o Opýtajte sa študentov na ich záujmy a začleňte tieto témy do učebných plánov.
 - **Príklad:** *Urobte prieskum, aby ste zistili, o aké témy majú študenti záujem, a prispôbte lekcie podľa toho.*
-

2.5. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE

- **Program Frontrunners**
 - o Medzinárodný vzdelávací program zameraný na rozvoj líderských zručností mladých nepočujúcich dospelých.
 - o Zdôrazňuje posilňovanie postavenia, spoluprácu a globálne sieťovanie.
 - o **Webová stránka:** <https://frontrunners.dk/>
- **Iniciatívy SignHealth**
 - o Organizácia poskytujúca vzdelávanie a zdravotnícke služby v posunkovom jazyku.
 - o Podporuje dostupné zdravotné informácie pre nepočujúcich jednotlivcov.
 - o **Webová stránka:** <https://signhealth.org.uk/>

2.6. ODKAZY A CITÁTY:

- Carpenter, E. A. C., Meltzer, A., & Marquart, M. (2020). Osvedčené postupy pre inkluzívnosť nepočujúcich/nepočujúcich študentov v synchrónnej online triede. *World Journal of Education*, 10(4), 26. Získané z <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1265346.pdf>
- Prístupová sila. (2023). Komunikácia nepočujúcich: Ako nadviazať kontakt s nepočujúcimi. Získané z <https://accessforce.org/article/deaf-communication-connect-deaf-people/>
- Vyučovanie zručností, ktoré majú význam vo vzdelávaní dospelých. (n.d.). Získané z <https://lincs.ed.gov/state-resources/federal-initiatives/teaching-skills-matter-adult-education>
- Európska komisia. (2017). Vzdelávanie dospelých - celoživotné vzdelávanie nepočujúcich pre prácu aj každodenný život - politický dokument. *EPALE*. Získané z <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/adult-education-lifelong-learning-deaf-both-work-and-everyday-life-policy-paper>

3. KAPITOLA 3: VZDELÁVACIE METODIKY NA PODPORU DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

3.2. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola poskytuje pedagógom návod na výber a používanie vyučovacích metód, ktoré pomáhajú nepočujúcim, nepočujúcim s poruchou zraku a nedoslýchavým dospelým zlepšiť ich digitálne zručnosti. Pomocou týchto metód môžu pedagógovia umožniť študentom sebavedome sa orientovať v digitálnom svete, získať prístup k dôležitým zdravotným informáciám a zlepšiť kvalitu ich života.

3.3. POCHOPENIE DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

Čo sú digitálne zručnosti?

Digitálne zručnosti sú schopnosti potrebné na používanie digitálnych zariadení, ako sú počítače a smartfóny, aplikácie a siete na vyhľadávanie a správu informácií. Zahŕňajú:

- **Základné zručnosti:**
 - Používanie počítača alebo smartfónu.
 - Prístup na internet.
 - **Pokročilé zručnosti:**
 - Tvorba digitálneho obsahu.
 - Komunikácia online.
 - Pochopenie online bezpečnosti.
-

3.4. PREČO SÚ DIGITÁLNE ZRUČNOSTI DÔLEŽITÉ PRE NEPOČUJÚCICH ŠTUDENTOV?

- **Prístup k informáciám:** Digitálne zručnosti umožňujú nepočujúcim osobám prístup k množstvu informácií vrátane zdravotníckych zdrojov, vzdelávacích materiálov a správ.
- **Komunikácia:** Technológia uľahčuje komunikáciu prostredníctvom videí v posunkovom jazyku, videohovorov a platforiem na zasielanie správ.

- **Nezávislosť:** Zručnosť v digitálnych nástrojoch umožňuje väčšiu nezávislosť pri každodenných úlohách, ako je online bankovníctvo, nakupovanie a prístup k službám.
-

3.5. VÝZVY, KTORÉ TREBA ZVÁŽIŤ

- **Prístup k technológiám:**

- o Nie všetci študenti majú prístup k najnovším zariadeniam alebo spoľahlivému internetu.
- o V niektorých oblastiach môže byť prekážkou obmedzená infraštruktúra.

Príklad: Vo vidieckych oblastiach môže byť pripojenie na internet slabé, čo sťažuje online vzdelávanie.

- **Rýchle zmeny:**

- o Technológie sa rýchlo vyvíjajú, čo môže sťažovať držanie kroku.

Príklad: Nová aplikácia môže nahradiť starú, čo si od študentov vyžaduje, aby sa prispôbili.

- **Rôzne úrovne zručností:**

- o Študenti môžu mať rôznu úroveň digitálnej gramotnosti.

Príklad: Niektorí môžu pohodlne pracovať so smartfónmi, ale nie s počítačmi.

- **Potenciálne riziká:**

- o Nadmerné používanie môže viesť k závislosti na obrazovkách.
 - o Znížená interakcia tvárou v tvár môže mať vplyv na sociálne zručnosti.
-

3.6. METODIKY NA PODPORU DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ

3.6.1. PRAKTICKÉ CVIČENIA A SKÚSENOSTNÉ UČENIE.

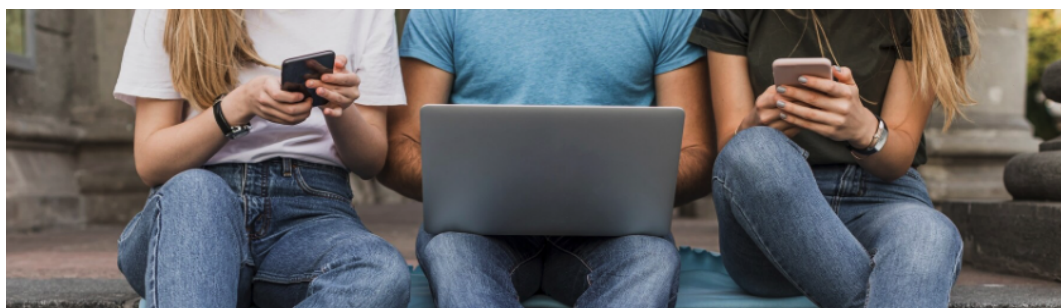
Popis:

- Študenti priamo pracujú s digitálnymi nástrojmi v praktickom prostredí.
- Zameriava sa na učenie sa praxou, čo pomáha lepšie si zapamätať informácie.

Implementácia:

- **Začnite so základmi:** Pre začiatočníkov začnite so základnými zručnosťami, ako je zapnutie zariadenia, používanie klávesnice a myši alebo navigácia v rozhraní.
- **Reálne úlohy:** Precvičte si úlohy, ako je posielanie e-mailov, vyhľadávanie na internete alebo používanie zdravotných aplikácií.
- **Prístupné inštrukcie:** Poskytnite podrobné návody so vizuálnymi materiálmi a podporou v posunkovom jazyku, ak je to možné.

Príklad dobrej praxe: *Pedagóg ukazuje študentom, ako používať zdravotnú aplikáciu. Študenti si stiahnu aplikáciu, nastaví profily a počas sedenia si precvičia zadávanie údajov o zdraví.*

Obrázok: Praktické cvičenia a zážitkové učenie (Freepik)

3.6.2. PROJEKTOVÉ UČENIE (PBL)

Popis:

- Študenti pracujú na projekte počas určitého obdobia, využívajúc digitálne zručnosti na dosiahnutie cieľa.
- Podporuje riešenie problémov, spoluprácu a kritické myslenie.

Implementácia:

- **Definujte jasný projekt:** Príklady: Tvorba jednoduchej webovej stránky alebo produkcia videa v posunkovom jazyku.
- **Spolupráca:** Skupinové projekty podporujú tímovú prácu a umožňujú študentom pomáhať si navzájom.
- **Reálna relevantnosť:** Vyberte projekty, ktoré majú praktický prínos pre študentov.

Príklad: *Študenti spolupracujú na vytvorení digitálneho newslettera, ktorý propaguje zdravie a povedomie o zdraví v komunite nepočujúcich, pričom používajú základný publikačný softvér.*

3.6.3. INTERAKTÍVNE WORKSHOPY A ŠKOLENIA

Popis:

- Štruktúrované sedenia zamerané na konkrétne digitálne zručnosť.
- Vedené inštruktorom s príležitosťami na otázky a interakciu.

Implementácia:

- **Výber tém:** Zamerajte sa na relevantné témy, ako je online bezpečnosť, zodpovedné používanie sociálnych médií alebo prístup k vládnyh službám online.
- **Flexibilné formáty:** Workshopy môžu byť osobne alebo online, čím sa prispôsobujú rôznym potrebám.
- **Podporné materiály:** Poskytnite materiály v posunkových videách a v ľahko čitateľných formátoch.

Príklad: *Online workshop učí žiakov, ako sa zúčastniť videokonferencií na platformách ako Zoom, vrátane nastavenia stretnutí a používania funkcií prístupnosti.*

3.6.4. ONLINE TUTORIÁLY A E-LEARNINGOVÉ PLATFORMY

Popis:

- Online kurzy, ku ktorým môžu študenti pristupovať vlastným tempom.
- Kombinuje videá, kvízy a interaktívny obsah.

Implementácia:

- **Prístupný obsah:** Zabezpečte, aby platformy boli vhodné pre nepočujúcich a ponúkali preklady do posunkového jazyka a titulky.
- **Podporné systémy:** Poskytnite pomoc študentom, ktorí môžu mať problémy s obsahom, ako sú online tútori alebo fóra.

- **Krátke moduly:** Rozdeľte obsah na zvládnuteľné segmenty, aby sa udržala angažovanosť.

Príklady dobrej praxe:

- **SignoCampus:** (www.signocampus.es), Vzdelávacia webová stránka určená pre nepočujúcich ponúka kurzy posunkového jazyka. Zaujímavosť sa môžu zapojiť do kurzu digitálnej gramotnosti s lekciami posunkového jazyka.
- **YouTube Tutoriály:** Bezplatné tutoriály pokrývajúce digitálne zručnosti s angažovanosťou komunity.

Obrázok: Online tutoriály a e-learningové platformy (Freepik)

3.6.5. GAMIFIKOVANÉ UČENIE A DIGITÁLNE ODZNAKY

Popis:

- Zahŕňa herné prvky, ako sú body, odznaky a rebríčky, ktoré motivujú študentov.

Implementácia:

- **Vyváženosť:** Používajte gamifikáciu na motiváciu, ale buďte opatrní pri prehnanej súťaživosti, ktorá môže niektorých účastníkov odradiť.
- **Inkluzívnosť:** Uistite sa, že hry sú prístupné a zohľadňujú rôzne úrovne zručností účastníkov.
- **Obmedzenia:** Stanovte zdravé časové limity, aby ste predišli nadmernému používaniu a riešili potenciálne riziko závislosti.

Príklad dobrej praxe: Aplikácia odmeňuje študentov odznakmi za absolvovanie modulov o online bezpečnosti, čím podporuje ich napredovanie a zároveň im umožňuje učiť sa vlastným tempom.

- **Jazyková aplikácia Duolingo:** Užívatelia získavajú body a odznaky, ktoré podporujú pokrok.
- **Khan Academy:** Poskytuje misie a body za zručnosti s odznakmi, keď študenti zvládnu koncepty.

Figure: Gamifikované vzdelávanie a digitálne odznaky (Freepik)

3.6.6. ÚVAHY PRE PEDAGÓGOV

- **Prispôsobenie úrovni technológie:** Zhodnoťte digitálne zručnosti svojich študentov a podľa toho prispôbte obsah.
- **Prístupnosť:** Zabezpečte prístupnosť všetkých digitálnych nástrojov a obsahu pomocou posunkového jazyka, titulkov a ľahko čitateľného textu.
- **Dostupnosť zdrojov:** Buďte si vedomí, že nie všetci žiaci môžu mať prístup k určitým technológiám alebo stabilnému internetovému pripojeniu.

Príklad: Poskytnite materiály offline alebo naplánujte sedenia, keď je k dispozícii prístup na internet.

- **Podpora a pomoc:** Poskytnite pomoc študentom, ktorí majú ťažkosti, prípadne prostredníctvom vzájomnej podpory alebo dodatočného doučovania.
- **Alternatívne plány:** Buďte pripravení na situácie, keď technológia nefunguje, ako sú výpadky elektriny, tým, že máte pripravené materiály offline.

- **Trvalé učenie:** Podporujte nepretržité vzdelávanie, aby ste držali krok s novými technológiami.
-

3.6.7. RIEŠENIE POTENCIÁLNYCH VÝZIEV

- **Obmedzený prístup k technológiám:**
 - o Používajte zariadenia, ktoré sú bežne dostupné, napríklad smartfóny.
 - o Zahrňte aktivity, ktoré nevyžadujú pripojenie k internetu, kde je to možné.
- **Pre starších študentov:**
 - o Buďte trpezliví a poskytnite ďalšiu podporu.
 - o prepojenie digitálnych zručností so zmysuplnými každodennými úlohami.
- **Rýchle technologické zmeny:**
 - o Učiť základné pojmy, ktoré sa uplatňujú na všetkých zariadeniach.
 - o Podporujte prispôsobivosť a schopnosť učiť sa, ako sa učiť.

Príklad: Učte, ako navigovať v rôznych prehliadačoch, aby študenti mohli používať akýkoľvek internetový softvér.

3.6.8. DÔLEŽITOSŤ ĽUDSKEJ INTERAKCIE

Aj keď technológia je silný nástroj, ľudská interakcia zostáva nevyhnutná.

- **Vyvážené používanie technológií:** Spojte digitálne učenie s osobnými interakciami, keď je to možné.
- **Kultúrna citlivosť:** Uvedomujte si kultúru nepočujúcich a začleňte ju do vzdelávacích skúseností.
- **Budovanie komunity:** Podpora spolupráce a zdieľania medzi študentmi.

Príklad dobrej praxe: Organizujte skupinové diskusie, v ktorých sa študenti podelia o svoje skúsenosti s technológiami, čím sa posilní zmysel pre komunitu.

3.7. ODKAZY A CITÁTY

- **Praktické cvičenia a zážitkové vzdelávanie**

- o Kolb, D. A. (1984). *Zážitkové vzdelávanie: Zážitok ako zdroj učenia a rozvoja*. Prentice-Hall.
- o Mayer, R. E. (2009). *Multimediálne vzdelávanie*. Cambridge University Press.
- o "Hands-on Learning: Prínosy a techniky," *Indeed Career Guide*, 2021. K dispozícii na stránke: [Indeed.com](https://www.indeed.com)

- **Projektové učenie (PBL)**

- o Barron, B., & Darling-Hammond, L. (2008). "Vyučovanie pre zmysluplné vzdelávanie: A Review of Research on Inquiry-Based and Cooperative Learning," v *Powerful Learning: What We Know About Teaching for Understanding*, Jossey-Bass.
- o Thomas, J. W. (2000). "Prehľad výskumu projektového vyučovania." Dostupné na: [BIE.org](https://www.bie.org)
- o "Kariérne certifikáty Google: "Rast so spoločnosťou Google." Dostupné na: [Google.com](https://www.google.com)
- o "Programovanie v jazyku Scratch pre deti", MIT Media Lab. Dostupné na: [Scratch.mit.edu](https://scratch.mit.edu)

- **Interaktívne workshopy a školiace programy**

- o Fullan, M. (2011). *Učenie je práca*, nepublikovaný dokument, University of Toronto.
- o Valné zhromaždenie, "Bootcampy a workshopy". Dostupné na: [GeneralAssembly.com](https://www.GeneralAssembly.com)
- o Adobe, "Creative Cloud Workshops." K dispozícii na: [Adobe.com](https://www.adobe.com)

- **Online tutoriály a platformy na e-learning**

- o "Online vzdelávacie platformy: Čo potrebujete vedieť." *Harvard Extension School*, 2021. Dostupné na: [Harvard.edu](https://www.harvard.edu)
- o Udemy, "Ponuka kurzov a možnosti vzdelávania". Dostupné na: [Udemy.com](https://www.udemy.com)
- o Coursera, "Certifikované programy a vzdelávacie cesty". Dostupné na: [Coursera.org](https://www.coursera.org)
- o Výukové programy na YouTube. K dispozícii na adrese: [YouTube.com](https://www.youtube.com)

- **Gamifikované vzdelávanie a digitálne odznaky**

- o Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). "Od prvkov herného dizajnu k hernosti: Definovanie gamifikácie." In *Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference*.
- o "Duolingo: "Duolingo: aplikácia na učenie jazykov." Dostupné na: [Duolingo.com](https://www.duolingo.com)
- o "Khan Academy: Funkcie gamifikácie učenia." Dostupné na: [Khanacademy.org](https://www.khanacademy.org)

- **SignoCampus**

- o SignoCampus. "Página Principal." Available at: [SignoCampus.es](https://www.signocampus.es)

4. KAPITOLA 4: MOTIVÁCIA NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH PROSTREDNÍCTVOM INTERAKTÍVNYCH A ZAUJÍMAVÝCH METODÍK

4.2. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola poskytuje pedagógom praktické stratégie na motiváciu nepočujúcich dospelých vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ osôb prostredníctvom interaktívnych a zaujímavých vyučovacích metód. Pochopením rôznych typov motivácie a realizáciou aktivít, ktoré majú odozvu u Nepočujúcich, môžu pedagógovia zvýšiť angažovanosť, podporiť efektívne učenie a podporiť študentov pri dosahovaní ich cieľov.

4.3. POCHOPENIE MOTIVÁCIE

Čo je motivácia?

Motivácia je hnacia sila, ktorá podnecuje jednotlivcov konať v záujme dosiahnutia cieľa. Je nevyhnutná pre učenie v každom veku. Motivovaní študenti majú tendenciu:

- Byť viac angažovaní.
- Vytrvať dlhšie.
- Dosahovať lepšie výsledky.

Typy motivácie

1. Vnútorná (intrinsická) motivácia:

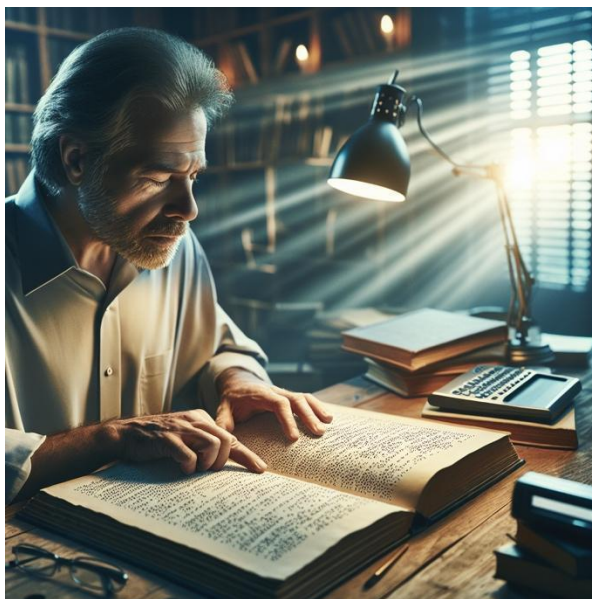
- o Pochádza z vnútra jednotlivca.
- o Študenti sa zapájajú do aktivity, pretože ju považujú za príjemnú alebo zaujímavú.

2. Vonkajšia (extrinsická) motivácia:

- o Je poháňaná vonkajšími odmenami alebo snahou vyhnúť sa negatívnym dôsledkom.
- o Príklady zahŕňajú pochvalu, certifikáty alebo vyhýbanie sa trestom.

3. Motivácia u nepočujúcich študentov

- o **Osobná relevantnosť:** Učenie prepojené s osobnými cieľmi alebo skúsenosťami zvyšuje motiváciu.
- o **Autonómia:** Pocit kontroly nad učením zvyšuje motiváciu.
- o **Majstrovstvo:** túžba zlepšovať zručnosti a prekonávať výzvy motivuje študentov.

Obrázok: *Ilustrácia zobrazujúca nepočujúceho dospelého, motivovaného k učeniu*
(Zdroj: Generovanie obrázkov pomocou umelej inteligencie - DALLE3 Image-Gen)

4.4. STRATÉGIE NA ZVÝŠENIE MOTIVÁCIE

4.4.1. INTERAKTÍVNE AKTIVITY

Zapojte študentov do aktivít, ktoré vyžadujú ich aktívnu účasť.

- **Hranie rolí**
 - **Popis:** Študenti si zahrajú scenáre z reálneho života.
 - **Výhody:**
 - Posilňuje sebadôveru.
 - Rozvíja komunikačné zručnosti.
 - Umožňuje vyjadrenie osobných názorov.

Príklad dobrej praxe: *Simulácia návštevy lekára na precvičenie zdravotne orientovaných rozhovorov. Táto aktivita pomáha študentom pripraviť sa na reálne situácie v bezpečnom prostredí.*

- **Brainstormingové sedenia**
 - **Popis:** Skupinová diskusia na generovanie nápadov.
 - **Pravidlá:**
 - Povzbudzujte všetkých účastníkov, aby prispievali.
 - Nekritizujte žiadne nápady.
 - Budujte na nápadoch ostatných.

Poznámka: *Facilitátor by mal zabezpečiť, že diskusia zostane zameraná a inkluzívna.*

Príklad dobrej praxe: *Diskusia o spôsoboch zlepšenia prístupu nepočujúcich osôb k zdravotným informáciám.*

4.4.2. EXKURZIE

Učenie mimo triedy môže zvýšiť motiváciu.

- **Výhody:**
 - Poskytuje praktické skúsenosti.
 - Prepája teoretické poznatky s reálnym svetom.
 - Podporuje sociálnu interakciu.

- **Implementácia:**

- o **Príprava:** Stanovte jasné ciele a informujte študentov o tom, čo môžu očakávať.
- o **Počas exkurzie:** Zapojte študentov pomocou úloh alebo otázok.
- o **Nasledujúce kroky:** Diskutujte o skúsenostiach a posilnite naučené vedomosti.

Príklad dobrej praxe: *Návšteva zdravotného strediska s cieľom získať informácie o dostupných službách.*

Obrázok: *Ilustrácia znázorňujúca výlet do terénu pre skupinu nepočujúcich posunkujúcich dospelých*

(Zdroj: Generovanie obrázkov pomocou AI - DALLÉ3 Image-Gen)

4.4.3. ZAČLENENIE DIGITÁLNYCH TECHNOLOGÍÍ

Motivácia študentov v digitálnom prostredí je čoraz dôležitejšia.

- **Používanie online platforiem**

- o **Interaktívne nástroje:** Využívajte platformy, ktoré umožňujú videokonferencie, ankety a chaty (napr. Zoom, Microsoft Teams).
- o **Prístupný obsah:** Zabezpečte, aby boli všetky digitálne materiály prístupné, s tlmočením do posunkového jazyka a titulkami..

- **Gamifikácia**

- o **Popis:** Uplatňovanie herných prvkov pri výučbe.
- o **Výhody:**

- Zvyšuje zapojenie.
- Poskytuje okamžité odmeny (napr. odznaky, body).
- o **Tipy:**
 - Udržujte aktivity krátke, aby sa predišlo únave.
 - Počas online sedení plánujte pravidelné prestávky.
 - Podporujte tímovú prácu, aby sa zachovala sociálna interakcia.

Príklad dobrej praxe: Použitie vzdelávacej aplikácie, ktorá odmeňuje študentov odznakmi za dokončenie modulov o zdravotnej gramotnosti.

4.4.4. ZOHLADNENIE ROZMANITÝCH POTRIEB

- **Inkluzívne postupy**
 - o **Prispôsobivosť:** Prispôbte aktivity rôznym štýlom a schopnostiam učenia.
 - o **Podpora:** Poskytnite ďalšiu pomoc tým, ktorí môžu mať ťažkosti.
- **Teória kraba**
 - o **Pochopenie:** "Krabia teória" sa vzťahuje na jednotlivcov, ktorí brzdia ostatných kvôli žiarlivosti alebo negativite.
 - o **Riešenie:**
 - Podporujte pozitívne vzdelávacie prostredie, v ktorom sa oslavuje úspech.
 - Povzbudzujte študentov, aby sa navzájom podporovali vo svojich úspechoch.

4.5. PRAKTICKÉ TIPY PRE PEDAGÓGOV

- **Prepojenie obsahu s reálnym životom**
 - o Vyberte témy, ktoré sú relevantné pre každodenné skúsenosti študentov.
 - o Ukážte, ako môžu nové zručnosti zlepšiť kvalitu ich života.
- **Poskytovanie jasných informácií**
 - o Jasne vysvetlite účel, výhody a trvanie kurzu.

- o Používajte jednoduchý jazyk a vizuálne pomôcky.
 - **Odstránenie bariér**
 - o Riešenie finančných, komunikačných a prístupových problémov.
 - o Poskytovanie materiálov vo formátoch, ktoré študenti uprednostňujú.
 - **Vytvorenie atraktívneho vzdelávacieho prostredia**
 - o Používajte rôzne vyučovacie metódy (vizuálne pomôcky, praktické aktivity).
 - o Podporujte priateľskú a neformálnu atmosféru.
 - **Podpora spolupráce**
 - o Zapojte lídrov komunity alebo hosťujúcich rečníkov.
 - o Podporujte vzájomné učenie a skupinové projekty.
 - **Podpora sebavyjadrenia**
 - o Povzbudzujte študentov, aby sa podelili o svoje myšlienky a nápady.
 - o Overte ich príspevky a poskytnite im pozitívnu spätnú väzbu.
-

4.6. MOTIVÁCIA V PRAXI

Príklad scenára:

Pedagóg vedie kurz zdravotnej gramotnosti pre nepočujúcich dospelých. Aby motivoval študentov, vykonáva nasledujúce aktivity:

- **Interaktívne hranie rolí:** Simulácia rozhovorov so zdravotníckymi odborníkmi v posunkovom jazyku.
- **Terénna exkurzia:** Návšteva miestnej kliniky, aby sa študenti oboznámili s poskytovanými službami a precvičili komunikáciu.
- **Digitálne zapojenie:** Použitie aplikácie, kde študenti sledujú svoje zdravotné návyky a získavajú odmeny.
- **Skupinové projekty:** Študenti vytvárajú video o osvetovej kampani v posunkovom jazyku.

Tip na dobrú prax: Zabezpečiť, aby boli všetky aktivity prístupné a zohľadňovali rôzne potreby študentov vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+.

4.7. REFERENCIE A CITÁTY

- Ávila Caica, O. L. (2011). Učiteľ: Vidíte, čo hovorím? Výskumná skúsenosť s nepočujúcimi žiakmi. *Profile Issues in Teachers' Professional Development*, 13(2), 131-146.
- Csizér, K., & Kontra, E. H. (2020). Charakteristiky učenia sa cudzích jazykov nepočujúcich a ťažko-z-sluchoových študentov. *The Modern Language Journal*, 104(1), 233-249. <https://doi.org/10.1111/modl.12630>
- Deci, E. L., & Ryan, M. R. (2000). Teória sebaurčenia a uľahčenie vnútornej motivácie, sociálneho rozvoja a blahobytu. *American Psychologist*, 55 (1), 68-78.
- Doğan, Y., & Batdı, V. (2021). Revízia brainstormingu v kontexte vzdelávania: Meta-tematická analýza. *Journal of learning for development*, 8(3), 541-556.
- Dornyei, Z. & Ushioda, E. (2011). *Vyučovanie a výskum motivácie*. Longman.
- Harmer, J. (2007). *Praktika vyučovania anglického jazyka*. Pearson Education Limited.
- Lee, P., & Pang, V. (2014). Vplyv motivačných orientácií na študijné výsledky u pracujúcich dospelých v ďalšom vzdelávaní. *International Journal of Training Research*, 12(1), 5-15. <https://doi.org/10.5172/ijtr.2014.12.1.5>
- Národné akadémie vied, inžinierstva a medicíny (2018). *Ako sa ľudia učia II: Učiaci sa, kontexty a kultúry*. The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/24783>
- Russell, C., & Shepard, J. (2010). Online prostredie na hranie rolí pre vysokoškolské vzdelávanie. *British Journal of Educational Technology*, 14(6), 992-1002. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2009.01048.x>

5. KAPITOLA 5: PREČO POSILNIŤ POSTAVENIE NEPOČUJÚCICH S CIEĽOM ZLEPŠIŤ ZDRAVOTNÚ GRAMOTNOSŤ

5.2. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola zdôrazňuje význam posilnenia zdravotnej gramotnosti nepočujúcich - vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ osôb. Pochopením problémov, ktorým čelia, a zavedením stratégií na prekonanie týchto prekážok môžu pedagógovia a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti zabezpečiť, aby mali Nepočujúci dospelí rovnaký prístup k zdravotníckym službám a informáciám.

5.3. DÔLEŽITOSŤ POSILNENIA POSTAVENIA NEPOČUJÚCICH DOSPELÝCH

Rovnaký prístup k zdravotnej starostlivosti

- **Ľudské právo na zdravotnú starostlivosť:**
 - o Nepočujúci majú právo na rovnakú kvalitu zdravotnej starostlivosti ako počujúci.
 - o Zabezpečenie prístupnej komunikácie je nevyhnutné pre spravodlivú zdravotnú starostlivosť.

Zlepšenie zdravotných výsledkov

- **Lepšie riadenie zdravotných stavov:**
 - o Vyššia zdravotná gramotnosť umožňuje nepočujúcim porozumieť svojmu zdravotnému stavu.
 - o Môžu robiť informované rozhodnutia o liečbe a zmene životného štýlu.
- **Efektívna preventívna starostlivosť:**
 - o Pochopenie zdravotných informácií vedie k lepšej účasti na vyšetreniach, očkovaní a preventívnych opatreniach.

Duševné zdravie

- **Zníženie frustrácie a úzkosti:**
 - o Efektívna komunikácia minimalizuje nedorozumenia počas lekárskeho návštevy.

- o Nepočujúci jednotlivci sa cítia sebavedomejšie a menej vystresovaní.
- **Kultúrna akceptácia:**
 - o Uznanie a prijatie identity a kultúry nepočujúcich podporuje sebavedomie.
 - o Podporuje pocit komunity a spolupatričnosti.

Obrázok: Rôzni nepočujúci dospelí prístupujú k informáciám o zdraví rôznymi spôsobmi, čo poukazuje na dôležitosť inkluzívnej komunikácie o zdraví. (Zdroj: Generovanie obrázkov pomocou umelej inteligencie - Adobe Firefly)

5.4. VÝZVY, KTORÉ MAJÚ NEPOČUJÚCI DOSPELÍ

Komunikačné bariéry

- **Nedostatok tlmočníkov posunkového jazyka:**
 - o Mnohé zdravotnícke zariadenia neposkytujú kvalifikovaných tlmočníkov posunkového jazyka.
 - o Nepočujúci pacienti majú problém oznámiť svoje príznaky a pochopiť diagnózy.
- **Obmedzené znalosti zdravotníckych pracovníkov:**
 - o Mnohí poskytovatelia zdravotnej starostlivosti nepoznajú základy posunkového jazyka ani kultúru nepočujúcich.

- o To vedie k nesprávnej komunikácii a možnej nesprávnej diagnóze.

Obmedzený prístup k informáciám

- **Nedostatok zdrojov v posunkovom jazyku:**
 - o Zdravotné informácie sú len zriedka dostupné v posunkovom jazyku.
 - o Písomné materiály môžu byť príliš zložité alebo nie sú v ľahko čitateľných formátoch.
- **Nedostatok vizuálnych pomôcok:**
 - o Propagačné materiály často neobsahujú vizuálne prvky, ktoré by pomohli lepšiemu porozumeniu.

Nedostatok informácií o preventívnej starostlivosti

- **Nedostupné informácie o prevencii:**
 - o Dôležité informácie o skríningoch, očkovaní a zdravom životnom štýle nie sú pre nepočujúcich jednotlivcov ľahko dostupné.
 - o To vedie k nižšej účasti na preventívnych zdravotných opatreniach.

Príklad: *Mária, nepočujúca žena, zmeškala dôležité očkovania, pretože informácie boli na jej klinike dostupné len v hovorených oznámeniach. Bez zdrojov v posunkovom jazyku alebo vizuálnych pomôcok nebola informovaná o dostupných príležitostiach.*

Obrázok: Obrázok: *Ilustrácia zobrazujúca rôzne osoby používajúce posunkový jazyk a technológie, ktorá zdôrazňuje význam zdravotnej gramotnosti a prístupnosti v komunite nepočujúcich. (Zdroj: Generovanie obrázkov pomocou umelej inteligencie - Google ImageFX/Copilot Microsoft)*

5.5. STRATÉGIE NA ZVÝŠENIE ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI

1. Poskytovanie prístupných zdravotných informácií

- **Zdroje v posunkovom jazyku:**
 - Vytvárajte zdravotné videá v posunkovom jazyku s titulkami.
 - Používajte vizuálne pomôcky, ako sú diagramy, piktogramy a modely tela.
- **Vizuálne pomôcky:**
 - Používajte diagramy, piktogramy a modely na vysvetlenie zdravotných tém.
 - Zabezpečte, aby materiály boli vizuálne zaujímavé.
- **Ľahko čitateľné materiály:**
 - Zjednodušte lekárske texty pomocou zrozumiteľného jazyka.
 - Používajte veľké písmo a odrážky pre lepšiu čitateľnosť.

2. Školenie zdravotníckych pracovníkov

- **Základné zručnosti posunkového jazyka:**
 - Povzbudzujte zdravotníckych pracovníkov, aby sa naučili základné frázy posunkového jazyka.
 - Podporujte pochopenie kultúry nepočujúcich a ich komunikačných potrieb.
- **Používanie tlmočníkov:**
 - Počas stretnutí vždy zabezpečte kvalifikovaných tlmočníkov posunkového jazyka.
 - Používajte video tlmočnicke služby, ak osobní tlmočníci nie sú k dispozícii.
- **Vizuálne komunikačné techniky:**
 - Používanie písomných poznámok, kresieb a gest na uľahčenie komunikácie.
 - Zabezpečenie poskytovania dôležitých pokynov v prístupných formátoch.

3. Zapojiť sa do komunitných iniciatív

- **Zdravotní zástupcovia nepočujúcich**

- o Umožniť nepočujúcim, aby sa stali obhajcami zdravia.
- o Vyškoliť ich, aby vzdelávali svojich rovesníkov a podporovali zdravotné povedomie v komunite.

- **Informačné kampane**

- o spolupracovať s organizáciami nepočujúcich s cieľom informovať poskytovateľov zdravotnej starostlivosti o potrebách nepočujúcich pacientov.
- o Spustite kampane s využitím sociálnych médií, seminárov a komunitných podujatí.

- **Podporné úlohy v zdravotníctve**

- o Zapojte mediátorov alebo obhajcov pacientov, ktorí rozumejú kultúre nepočujúcich.
- o Vyškoliť personál na efektívnu prácu s nepočujúcimi.

4. Podpora preventívnej starostlivosti

- **Dostupné informácie o prevencii**

- o Ponúkajte informácie o vyšetreniach, očkovaní a zdravých návykoch v posunkovom jazyku.
- o Používajte vizuálne pomôcky na zdôraznenie dôležitosti preventívnych opatrení.

- **Podporujte pravidelné kontroly**

- o Pomáhať nepočujúcim osobám pri plánovaní stretnutí s dostupnými službami.
- o Poskytovať pripomenutia a následné opatrenia v ich preferovanej komunikačnej metóde.

Obrázok: Umelecké zobrazenie rôznych nepočujúcich dospelých, ktorí sa zapájajú do zdravotnej gramotnosti prostredníctvom posunkového jazyka, od virtuálnych konzultácií až po osobnú lekársku starostlivosť. (Zdroj: Generovanie obrázkov pomocou umelej inteligencie - Google ImageFX/Copilot Microsoft)

5.6. TIPY PRE PEDAGÓGOV A ZDRAVOTNÍCKYCH POSKYTOVATEĽOV

- **Akceptovať identitu nepočujúcich**
 - Uznajte a rešpektujte kultúru nepočujúcich a preferencie v používaní jazyka.
 - Podporujte inkluzívne prostredie, ktoré si váži rozmanitosť.
- **Dbajte na riziká**
 - Zabezpečte, aby boli informácie presné a kultúrne vhodné.
 - Overte porozumenie kladením otvorených otázok.
- **Používanie viacerých komunikačných stratégií**
 - Kombinujte metódy, ako je posunkový jazyk, písomné materiály a vizuálne pomôcky.
 - Buďte flexibilní a prispôbajte sa individuálnym potrebám.
- **Poskytovanie priebežného školenia**
 - Informujte sa o osvedčených postupoch komunikácie s nepočujúcimi.
 - Zúčastňujte sa na seminároch, školeniach a programoch kultúrnej kompetencie.

Príklad dobrej praxe: *Klinika organizuje pravidelné školenia pre personál o kultúre nepočujúcich a základoch posunkového jazyka. Taktiež vytvorili protokol na zabezpečenie tlmočníkov, ktorí sú k dispozícii v prípade potreby.*

Obrázok: Ilustrovaný portrét lekárky používajúcej posunkový jazyk, ktorý symbolizuje zdravotnú gramotnosť a komunikačnú dostupnosť pre komunitu nepočujúcich, na pozadí expresívnej umeleckej zelene. (Zdroj: Generovanie obrázkov pomocou AI - ImageFX/Copilot Microsoft)

5.7. PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA: DEAF HEALTH CHAMPIONS

Prehľad

Projekt Deaf Health Champions umožňuje nepočujúcim osobám prevziať kontrolu nad svojim zdravím. Zlepšuje prístup k zdravotným informáciám a službám a uznáva ich právo na dostupnú zdravotnú starostlivosť..

Kľúčové prvky

- **Vzdelávanie nepočujúcich osôb:**
 - Nepočujúci sú vyškolení ako zdravotní lídri.
 - Dozvedia sa o zdravotných témach a o tom, ako zdieľať informácie v rámci svojej komunity.
- **Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti:**
 - Spolupracujte s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti na zlepšení služieb.
 - Zvyšovať povedomie o špecifických potrebách nepočujúcich pacientov

Vplyv

- **Zlepšenie zdravotnej gramotnosti**
 - Lepšie pochopenie zdravotných problémov medzi nepočujúcimi.
 - Umožnili nepočujúcim prijímať informované rozhodnutia týkajúce sa zdravia.
- **Lepší prístup k službám**
 - Zlepšená komunikácia medzi nepočujúcimi pacientmi a poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti.
 - Rozšírené používanie tlmočníkov posunkového jazyka v zdravotníckych zariadeniach.

Zdroj

- Projekt Deaf Health Champions bol predstavený na konferencii, ktorá sa konala 11. marca 2015 v konferenčnom centre v Manchestri.
 - Medzi organizácie, ktoré sa na projekte podieľali, patrili SignHealth, UK Council on Deafness a Merseyside Society for Deaf People.

 THE DEAF HEALTH
CHARITY
SIGNHEALTH UK Council
on Deafness msdp
MERSEYSIDE SOCIETY for
DEAF PEOPLE

Deaf Health Champions Conference **Wednesday 11th March 2015, Manchester Conference Centre**

Obrázok: Reklamný banner na konferenciu Deaf Health Champions, ktorá sa konala v stredu 11. marca 2015 v Manchester Conference Centre, obsahujúci logá organizácií The Deaf Health Charity

SignHealth, UK Council on Deafness a Merseyside Society for Deaf People. (Zdroj:

https://gallery.mailchimp.com/106f9cf656526700cea1351f5/files/DeafHealth_Champions_Conference_Briefing_2.pdf)

5.8. ODKAZY A CITÁTY

- SignHealth. (2024). Zdravotná charita pre nepočujúcich - SignHealth. Získané z <https://signhealth.org.uk>
- Sieť psychologických profesií. (2015). Konferencia DeafHealth Champions. Získané z <https://ppn.nhs.uk/north-west/resources/news/item/a-deafhealth-champions-conference>
- Brífing ku konferencii DeafHealth Champions. (2015). Získané z https://gallery.mailchimp.com/106f9cf656526700cea1351f5/files/DeafHealth_Champions_Conference_Briefing_2.pdf
- Piao, Z., Lee, H., Mun, Y., Lee, H., & Han, E. (2023). Skúmanie stavu zdravotnej gramotnosti osôb so sluchovým postihnutím: systematický prehľad. *Archives of Public Health*, 81(206). <https://doi.org/10.1186/s13690-023-01216-x>

6. KAPITOLA 6: STRATÉGIE VZDELÁVANIA, KTORÉ UMOŽŇUJÚ NEPOČUJÚCIM ZLEPŠIŤ ZDRAVOTNÚ GRAMOTNOSŤ

6.2. CIEĽ TEJTO KAPITOLY

Táto kapitola predstavuje účinné stratégie vzdelávania, ktoré pomáhajú nepočujúcim - vrátane nepočujúcich s poruchou zraku a nepočujúcich+ - zlepšiť ich zdravotnú gramotnosť. Pomocou prispôbených prístupov, ktoré spĺňajú ich jedinečné komunikačné potreby, môžu Nepočujúci získať prístup k informáciám o zdraví, porozumieť im a používať ich na prijímanie informovaných rozhodnutí a obhajovanie svojho zdravia.

6.3. SPOJENIE VZDELÁVACÍCH STRATÉGIÍ S MOTIVÁCIOU A METODIKAMI

Na základe konceptov motivácie a interaktívnych metodológií diskutovaných v predchádzajúcich kapitolách predstavujeme konkrétne stratégie, ktoré môžu pedagógovia využiť na zlepšenie zdravotnej gramotnosti nepočujúcich študentov. Tieto stratégie sú zamerané na individuálne aj skupinové učenie, čím podporujú zapojenie a posilnenie schopností.

6.4. STRATÉGIE VZDELÁVANIA

6.4.1. WEBQUEST

Čo je WebQuest?

WebQuest je vzdelávacia aktivita založená na prieskume, pri ktorej študenti získavajú informácie z internetu, aby splnili konkrétnu úlohu. Je štruktúrovaná a riadená, čo umožňuje študentom sústrediť sa na analýzu a použitie informácií namiesto ich vyhľadávania.

Ako WebQuest zvyšuje zdravotnú gramotnosť nepočujúcich

- **Dostupné online zdroje:** Využíva videá s titulkami, materiály v posunkovom jazyku a vizuálny obsah vhodný pre nepočujúcich.
- **Štruktúrované vedenie:** Poskytuje jasný postup pri skúmaní zdravotných tém, čím zefektívňuje učenie.

- **Aktívna účasť:** Zapája študentov do skúmania, analýzy a syntézy informácií o zdraví.
- **Prispôsobenie:** Dá sa prispôbiť rôznym jazykovým schopnostiam a štýlom učenia.
- **Spolupráca:** Podporuje tímovú prácu a vzájomnú podporu medzi študentmi.

Štruktúra WebQuestu:

1. Úvod

- o Predstavuje zdravotnú tému zaujímavým spôsobom.
- o Prepája tému so záujmami učiacich sa na zvýšenie motivácie.

2. Úloha

- o Jasne definuje, čo majú študenti dosiahnuť (napr. vytvorenie zdravotnej brožúry).
- o Podporuje riešenie problémov a kritické myslenie.

3. Proces a zdroje

- o Uvádza pokyny krok za krokom.
- o Poskytuje odkazy na prístupné zdroje v posunkovom jazyku alebo s vizualizáciami.

4. Hodnotenie

- o Stanovuje jasné kritériá úspechu.
- o Umožňuje študentom hodnotiť samých seba a prijímať spätnú väzbu.

5. Záver

- o Zhrnutie získaných poznatkov.
- o Podnecuje reflexiu a ďalšie skúmanie.

Príklad: Študenti pracujú v skupinách a vytvoria vizuálnu prezentáciu o zdravých stravovacích návykoch. Pomocou poskytnutých webových stránok s videami v posunkovom jazyku a infografikami zhromažďujú informácie a prezentujú svoje zistenia triede.

Obrázok: (zdroj <https://stock.adobe.com/it>)

6.4.2. PRÍSTUP VZÁJOMNÉHO VZDELÁVANIA

Čo je vzájomné vzdelávanie?

Vzájomné vzdelávanie zahŕňa osoby z podobného prostredia, ktoré si navzájom vymieňajú vedomosti a skúsenosti, aby sa vzdelávali. V kontexte nepočujúcich študentov to znamená, že nepočujúci jednotlivci učia a učia sa od svojich nepočujúcich rovesníkov.

Výhody pre nepočujúcich jednotlivcov

- **Efektívna komunikácia:** Spoločný jazyk a kultúrne skúsenosti zvyšujú porozumenie.
- **Modelovanie rolí:** Študenti vidia, ako ich rovesníci úspešne zvládajú zdravotné problémy, čo ich inšpiruje.
- **Zapojenie komunity:** Podporuje priaznivé prostredie, ktoré si váži kolektívne zdravie.
- **Posilnenie postavenia:** Podporuje sebaobhajovanie a sebadôveru pri riadení zdravia.

Zavedenie vzájomného vzdelávania

- **Školenie rovesníckych pedagógov:** Vybavte záujemcov vedomosťami o zdraví a pedagogickými zručnosťami.
- **Skupinové diskusie:** Organizujte sedenia, na ktorých si kolegovia vymieňajú skúsenosti a stratégie.
- **Workshopy a semináre:** Uskutočniť interaktívne sedenia vedené rovesníckymi lektormi na zdravotné témy.

Príklad: Dospelý nepočujúci, ktorý účinne zvláda cukrovku, sa podelí o svoje skúsenosti so skupinou a ukáže, ako sledovať hladinu cukru v krvi a udržiavať zdravý životný štýl.

Obrázok: (zdroj: <https://stock.adobe.com/it>)

6.5. TIPY PRE PEDAGÓGOV

- **Zjednodušenie obsahu**
 - Používajte jasný a zrozumiteľný jazyk.
 - Rozdeľte informácie do malých, zvládnuteľných častí.
- **Začlenenie vizuálnych pomôcok**
 - Používajte obrázky, diagramy a videá v posunkovom jazyku.
 - Zabezpečte, aby boli všetky materiály prístupné a vizuálne zaujímavé.
- **Podpora aktívneho učenia**
 - Povzbudzujte študentov k aktívnej účasti prostredníctvom diskusií a projektov.
 - Zahrňte aktivity, ktoré si vyžadujú kritické myslenie a riešenie problémov.
- **Podpora spolupráce**
 - Organizujte skupinové aktivity, ktoré budujú tímovú spoluprácu.
 - Podporujte zdieľanie osobných skúseností týkajúcich sa zdravia.
- **Prispôsobenie jazyka a materiálov**

- o Poskytnite materiály v preferovanom jazyku študentov.
- o Zabezpečte, aby boli online zdroje prístupné a vhodné.

Príklad: *Pedagóg poskytuje informácie o zdraví vo videách v posunkovom jazyku aj v písanom texte, pričom si študenti môžu vybrať formát, ktorý im najviac vyhovuje.*

6.6. ODKAZY A CITÁTY

- Dodge, B. (2001). "FOCUS: Päť pravidiel písania skvelého WebQuestu." *Learning & Leading with Technology*, 28(8), 6-9.
- Dodge, B. (1995). "Webquests: "Technika učenia sa cez internet". *Distance Educator*, 1(2), 10-13.
- Boyle, J., Mattern, C. O., Lassiter, J. W., & Ritzler, M. S. (2011). "Peer 2 Peer: "Účinnosť intervencie rovesníckeho vzdelávania v rámci kurzu na zvýšenie fyzickej aktivity medzi vysokoškolskými študentmi." *Journal of American College Health*.
- Green, J. (2001). "Rovesnícke vzdelávanie." *Propagácia a vzdelávanie*.